Lietas Nr. C26103414
Lietas arhīva Nr. CA-0138-15

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rēzeknē 2015.gada 15.aprīlī

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesnešu apspriedes priekšsēdētāja tiesnese L.Mežale,
tiesneses V.Lohova, S.Vasiļevska

izskatīja rakstveida procesā /pers. B/ pilnvarotā pārstāvja /pers. C/ apelācijas sūdzību par Rēzeknes tiesas 2015.gada 12.janvāra spriedumu civillietā /pers. B/ maza apmēra prasībā pret individuālo komersantu „/Nosaukums/" un /pers. D/ par parāda piedziņu.

Aprakstoša daļa

/pers. B/ 2014.gada 28.jūlijā Rēzeknes tiesā cēla maza apmēra prasību pret individuālo komersantu „/Nosaukums/" un /pers. D/ un lūdza tiesu piedzīt no IK „/Nosaukums/" prasītājas labā pamatparādu 265 *euro*, maksu juristam par juridiskajiem pakalpojumiem 45 *euro*, valsts nodevu 71,14 *euro*, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 *euro* un ar pierādījumu savākšanu saistītos izdevumus 7,11 *euro*; kā arī atzīt prasītājas tiesības saņemt no individuālā komersanta "/Nosaukums/" likumiskos procentus par maksājuma nokavējumu 15,90 *euro* gadā, sākot ar tiesas sprieduma spēkā stāšanās dienu līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai). Prasība pamatota ar Civillikuma 1651.pantu, 1652.panta pirmās daļas 3.punktu, 1662.pantu, 1759.panta 1.punktu, 1765.pantu, 1770.-1773., 1775., 1779.pantu un Komerclikuma 74.pantu, 75.panta pirmo un otro daļu (lietas 2.-4.lapa).

Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītāja par iekārtošanas darbā pakalpojumiem 2014.gada 10.aprīlī samaksāja IK „/Nosaukums/" 265 *euro*, par ko tika izsniegta kvīts Nr.34 un darba piedāvājums. Saskaņā ar izsniegtā darba piedāvājuma nosacījumiem IK „/Nosaukums/" apņēmās no 2014.gada 30.aprīļa prasītāju uz sešiem mēnešiem nodrošināt ar pagaidu darbu ārzemēs. Taču prasītāja apgalvo, ka pat līdz prasības celšanas dienai solītais no IK „/Nosaukums/" puses netika izpildīts, prasītāja ar darbu ārzemēs, atbilstoši apmaksātajam piedāvājumam, nav nodrošināta. Turklāt norāda, ka citi varianti darba iespējām prasītājai arī netika piedāvāti.

Prasītājas vērtējumā ir pamats uzskatīt, ka IK „/Nosaukums/" vienpusīgi atteicās no savu saistību izpildes. Tā kā no prasītājas saņemto naudu par neizpildīto darbu atbildētāja nav atmaksājusi, prasītāja uzskata, ka Civillikuma 1770., 1771. un 1773.panta izpratnē viņai ir izdarīts tiešs un reāls zaudējums, ko prasītāja vērtē kā savas tagadējās mantas samazinājumu, tāpēc uzskata, ka IK „/Nosaukums/" ir pienākums atlīdzināt prasītājai radītos zaudējumus.

Saskaņā ar Komerclikuma 74.un 75.pantu par IK „/Nosaukums/" parādiem ir atbildīgs minētās firmas komersants /pers. D/, tāpēc prasība vienlaikus celta pret diviem atbildētājiem.

Tāpat IK „/Nosaukums/" vainas dēļ prasītājai ir radušies arī izdevumi sakarā ar maksājumiem juristam par konsultāciju un dokumentu sagatavošanai tiesai – 45 *euro*.

Paskaidrojumā par celto prasību IK „/Nosaukums/" vadītāja /pers. D/ norāda, ka /pers. B/ maza apmēra prasību neatzīst, jo prasītāja ir atteikusies no komersanta kvalitatīvi sniegtajiem darbā iekārtošanas pakalpojumiem, tāpēc arī komisijas maksa klientam netika atmaksāta (lietas 27.-30.lapa).

Atbildētāja paskaidrojumā apstiprina, ka 2014.gada 10.aprīlī starp IK „/Nosaukums/" un /pers. B/ tika noslēgts līgums par prasītājas iekārtošanu darbā. Minētajā līgumā tika noteikts, ka /pers. B/ atradīsies darba saistībās Lielbritānijā, /Nosaukums/, zemeņu ražas novākšanas un pakošanas laikā. Taču pēc visu dokumentu iesniegšanas un noformēšanas, 3 dienas pirms došanās uz Lielbritāniju /pers. B/ paziņoja, ka vēlas atteikties no pakalpojuma, jo ir saņēmusi citu darba piedāvājumu. Tā kā komersants bija veicis visus darbā iekārtošanas pakalpojumus un nepieciešamo dokumentu sagatavošanu, bet klients no tā pats atteicās, komisijas maksa netiek atmaksāta.

Prasītāja 2014.gada 29.decembrī Rēzeknes tiesā iesniedza grozījumus prasības pieteikumam, kuros norādīja, ka atbildētājas lietā iesniegtie paskaidrojumi ir nekorekti, jo nav iesniegti pierādījumi, ka darbu prasītāja nesaņēma savas vainas dēļ – proti, atsakoties no darbā iekārtošanas pakalpojumiem (lietas 36.lapa).

Ar Rēzeknes tiesas 2015.gada 12.janvāra spriedumu /pers. B/ maza apmēra prasība apmierināta daļēji. Proti, no /pers. D/ prasītājas labā piedzīti zaudējumi 265 *euro*, ar lietas vešanu saistītie izdevumi 14,22 *euro* un tiesas izdevumi 75,84 *euro*, bet kopā 355,06 *euro*, nosakot prasītājas tiesības par laiku no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no atbildētājas /pers. D/ sešus likumiskos procentus gadā no pamatparāda 265 *euro* summas. Turklāt valsts labā no /pers. D/ piedzīti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6,23 *euro*. Savukārt, prasība daļā par sniegtajiem juridiskajiem pakalpojumiem 45 *euro* apmērā noraidīta (lietas 47.-53.lapa).

Pirmās instances tiesa konstatēja, ka 2014.gada 10.aprīlī puses parakstīja darba piedāvājumu Nr.34, šai sakarā /pers. B/ samaksāja 265 *euro* par darbā iekārtošanas pakalpojumiem IK „/Nosaukums/", kas 2014.gada 9.oktobrī ir izslēgts no komercreģistra. Līdz ar to, atbilstoši Komerclikuma 76.panta 2.daļai, prasība pamatoti celta pret /pers. D/ kā IK „/Nosaukums/" individuālo komersantu, jo individuālais komersants par savām saistībām atbild ar visu savu mantu.

Spriedumā nodibināts, ka IK „/Nosaukums/" vispār bija nebija tiesīga nodarboties ar darbiekārtošanas pakalpojumiem un iekasēt naudu no darba meklētājiem, jo atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr.458 „Komersantu-darbiekārtošanas pakalpojumu sniedzēju-licencēšanas un uzraudzības kārtība", IK „/Nosaukums/" nebija saņēmusi Valsts nodarbinātības aģentūras izsniegto licenci, kas ir priekšnoteikums darbiekārtošanas pakalpojumu sniegšanai. Vēl jo vairāk tiesa atzina, ka IK „/Nosaukums/" nebija noslēgusi ar prasītāju līgumu par darbiekārtošanas pakalpojumu sniegšanu, kurā būtu paredzēts nepieciešamo izdevumu apmērs, izlietojums un samaksas kārtība. Līdz ar to ņemot vērā nodibinātos faktus, pirmās instances tiesa atzina, ka IK „/Nosaukums/" prettiesiskās rīcības rezultātā prasītājai ir nodarīti zaudējumi 265 *euro* apmērā, kuri atbilstoši Civillikuma 1775. un 1779.panta

noteikumiem ir jāatlīdzina.

Vērtējot /pers. B/ prasījumu par izdevumu 45 *euro* apmērā piedziņu sakarā ar jurista sniegtajiem pakalpojumiem, pirmās instances tiesa atzina to par nepamatotu, jo tiesas vērtējumā lietā iesniegtie dokumenti jurista pakalpojumu apmaksai nav atzīstami kā pierādījumi, kas apstiprina ar lietas vešanu saistīto izdevumu – izdevumu advokāta palīdzības samaksai Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktajā kārtībā.

Proti, pirmās instances tiesa nodibināja, ka SIA "KAPITĀLS R", kas ir maksājuma saņēmējs, nav zvērināts advokāts, kura sniegto juridisko palīdzību prasītāja ir apmaksājusi, jo jēdziens ,,advokāts" nevar tikt tulkots plašāk, kā to ir norādījis Senāta Civillietu departaments 2011.gada 23.novembra spriedumā SKC-377/2011.

Apelācijas sūdzību par Rēzeknes tiesas 2015.gada 12.janvāra spriedumu iesniedza /pers. B/ pilnvarotais pārstāvis /pers. C/, pārsūdzot spriedumu prasības noraidītajā daļā par juridisko pakalpojumu izdevumu piedziņu (lietas 55.lapa).

Apelators norāda, ka prasītājas prasījums daļā par izdevumu piedziņu sakarā ar juridisko pakalpojumu sniegšanu vispār nav izskatīta. Proti, prasītāja lūdza tiesu piedzīt ne tikai pamatparādu kā savus tiešos un reālos zaudējumus, bet arī papildus izdevumus – prasītājas maksājumus par jurista pakalpojumiem saistībā ar pamatparāda piedziņu.

/pers. B/ pilnvarotais pārstāvis /pers. C/ uzskata, ka prasība pirmās instances tiesā netika izskatīta pilnībā, tā kā prasītāja nelūdza tiesu piedzīt maksājumus par jurista pakalpojumiem kā par advokāta pakalpojumiem, vēl jo vairāk vērtēt tos kā tiesāšanās izdevumus Civilprocesa likuma 33.panta un 44.panta izpratnē.

Respektīvi, Civillikuma 1770., 1771. un 1773.panta izpratnē prasītāja lūdza tiesu piedzīt zaudējumus, kas radušies par jurista pakalpojumiem 45 *euro* apmērā. Līdz ar to apelators uzskata par nekorektu pirmās instances tiesas atsauci uz Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta lietā Nr.SKC-377/2011.

Apelācijas sūdzības iesniedzējs lūdz piedzīt no atbildētājas prasītājas labā zaudējumu 45 *euro*, kā arī izlemt jautājumu par visu tiesas izdevumu piedziņu.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka prasība daļā par izdevumu piedziņu sakarā ar juridisko pakalpojumu sniegšanu ir noraidāma.

Civilprocesa likuma 440.^{1}pantā noteikts, ka lietas par maza apmēra prasībām apelācijas instancē izskata šā likuma 52.-54.nodaļā noteiktajā kārtībā, ievērojot šajā nodaļā paredzētos izņēmumus.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 203.panta otro daļu un 440.^{2}pantu Rēzeknes tiesas 2015.gada 12.janvāra spriedums daļā, ar kuru apmierināta /pers. B/ maza apmēra prasība par zaudējuma un tiesāšanās izdevumu piedziņu, stājas likumīgā spēkā.

Civilprocesa likuma 426.panta pirmā daļa noteic, ka apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās. Turklāt saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta otro daļu apelācijas instances tiesa izskata tikai tos prasījumus, kas izskatīti pirmās instances tiesā. Prasības priekšmeta un pamata grozījumi nav pieļaujami.

No iepriekš minētas tiesību normas izriet, ka lietas izskatīšanas robežas apelācijas instances tiesā noteic:

1) prasības pieteikums (atbilstoši Civilprocesa likuma 192.opantam un 426.panta otrajai daļai apelācijas instances tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas);

2) pirmās instances tiesas spriedums (izskata tikai tos prasījumus, kas izskatīti pirmās instances tiesā);

3) apelācijas sūdzība (apelācijas instances tiesa izskata pēc būtības prasītāja celto prasību - vai nu pilnā apjomā, vai kādā tās daļā, atkarībā no apelācijas sūdzībā norādītā).

Tādējādi, ievērojot iepriekš minēto, lietā jānoskaidro, vai pastāv Civillikuma 1770., 1771. un 1773.pantā paredzēti priekšnosacījumi, lai piedzītu prasītājai radušos izdevumus sakarā ar juridisko pakalpojumu saņemšanu 45 *euro*.

Apelācijas sūdzībā prasītājas pārstāvis norādīja, ka tiesa nepamatoti atsaukusies uz Civilprocesa likuma 44.panta pirmo daļu un nekorekti to interpretējusi, saistot zaudējumus ar advokāta palīdzības samaksu, nevis ar Civillikuma 1770., 1771. un 1773.pantā noteikto, pēc būtības neizskatot prasījumu par zaudējuma piedziņu.

Tādējādi prasītājas pārstāvis prasījumu par 45 *euro* piedziņu saistījis ar materiālo tiesību normu – Civillikuma 1770.pantu (ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums). Respektīvi, naudas summa 45 *euro* ir prasītājas izdevumi SIA "Kapitāls R" par juridisko pakalpojumu sniegšanu, t.i., par konsultāciju, pretenzijas IK ,,/Nosaukums/" sagatavošanu un prasības pieteikuma sagatavošanu (lietas 14.-17.lapa).

Kā norādīts juridiskajā literatūrā, ,,ar tiesu izdevumiem jāsaprot viena prāvnieka izdevumi civilprocesa vešanai, kurus tam ir tiesības prasīt no pretējās puses, ja pēdējā prāvu zaudē. Tiesu izdevumos vārda plašākā nozīmē, tas ir, tiesāšanās izdevumos ietilpst atlīdzība par lietas vešanu". *(V.Bukovskis. Civīlprocesa mācības grāmata.Rīga,1933,.415,416.lpp.).*

Arī vēsturiski atlīdzību par lietas vešanu reglamentēja procesuālo tiesību normas, proti, normas, kas nosaka tiesāšanās kārtību.

Tā, kārtību un apmēru, kādā atlīdzināmi izdevumi par advokāta palīdzību, noteica Latvijas Civilprocesa kodeksa 91.pants, kas iekļauts šā kodeksa septītajā nodaļā ,,Tiesas izdevumi".

Latvijas Civilprocesa likumā, kas pieņemts 1998.gada 14.oktobrī un stājās spēkā ar 1999.gada 1.martu, Civilprocesa kodeksa termins ,,tiesas izdevumi" aizstāts ar plašāku jēdzienu ,,tiesāšanās izdevumi", tajos faktiski ietverot tos pašus maksājumus, kādi bija Civilprocesa kodeksā, un pievienojot tiem izdevumus, kas saistīti ar lietas vešanu.

Civilprocesa likuma 33.panta pirmajā daļā noteikts, ka tiesāšanās izdevumi ir tiesas izdevumi un ar lietas vešanu saistītie izdevumi.

Ar lietas vešanu saistīto izdevumu veidi noteikti Civilprocesa likuma 33.panta trešajā daļā, tostarp atlīdzība par lietas vešanu, bet šo izdevumu atlīdzināšanas kārtība noteikta Civilprocesa likuma 44.pantā.

Tiesību doktrīnā atzīts, ka ,,jautājums par tiesu izdevumiem pieder procesuālām, bet ne materiālām tiesībām. (..) apšaubāma ir iespēja piemērot materiālo tiesību noteikumus procesuālām attiecībām" (*V.Bukovskis. Civīlprocesa mācību grāmata. Rīga, 1933.,421.lpp*).

Senāts 2000.gada 11.oktobra spriedumā lietā Nr.SKC-466, 2009.gada 21.janvārī spriedumā lietā Nr.SKC-6, 2011.gada 6.aprīļa spriedumā lietā Nr.SKC-142 konsekventi norādījis, ka strīds par izdevumu atlīdzību, kas radušies, pusei pilnvarojot pārstāvi lietas vešanai, izšķirams saskaņā ar Civilprocesa likuma normām un materiālo tiesību normas par zaudējuma piedziņu nav piemērojamas.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka izskatāmajā lietā ir strīds par izdevumiem, kas saistīti ar civillietas izskatīšanu tiesā, proti, procesuāliem izdevumiem, ko reglamentē civilprocesuālās normas, un tādējādi, izspriežot šo strīdu, materiālo tiesību normas nav jāpiemēro.

Latvijas Republikas Satversmes 92.pantā noteikts, ka ikviens var aizstāvēt savas tiesības un intereses taisnīgā tiesā.(..) Nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu. Ikvienam ir tiesības uz advokāta palīdzību.

Likuma ,,Par tiesu varu" 2.panta otrajā daļā noteikts, ka tiesu lietu izskatīšanas principus un kārtību nosaka Satversme, civilprocesuālie, krimināprocesuālie un administratīvi procesuālie likumi (...).

Aizstāvot savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā, personai ir tiesības izvēlēties savu pārstāvi, kā arī viņai ir tiesības uz tās lietas izskatīšanu likumā noteiktajā kārtībā, tostarp izvēlēties vai arī neizvēlēties advokāta pakalpojumus lietas vešanai. Kā norādījusi Satversmes tiesa, "persona var izvēlēties: vai nu saņemt juridisko palīdzību no advokāta un līdz ar to gadījumā, ja lieta tiek izšķirta tai par labu, saņemt attiecīgo izdevumu atlīdzinājumu no otras puses, vai arī saņemt juridisko palīdzību no personas, kura nav advokāts Civilprocesa likuma izpratnē, un tādējādi atteikties no iespējas saņemt šo izdevumu atlīdzinājumu" (*sk. 2014.gada 7.februāra sprieduma lietā Nr.2013-04-01 28.punktu*).

Konkrētajā gadījumā prasītājai, kura griezusies tiesā savu aizskarto interešu aizsardzībai, lietu sagatavoja viņas brīvi izvēlēta juridiskā persona, kas atbilst Civilprocesa likuma 82.panta otrajai daļai un 83.pantam.

Pamatojoties uz norādītajiem apstākļiem, Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka apelācijas sūdzībā izteiktais arguments, ka pirmās instances tiesa nepareizi tulkojusi Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punktu, attiecinot to uz advokāta palīdzības samaksu, nepiemērojot Civillikuma 1770, 1771. un 1773.panta normu, ir kļūdains.

Tādējādi prasība daļā par izdevumu 45 *euro* piedziņu sakarā ar juridisko pakalpojumu sniegšanu ir noraidāma.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas secinājumi minētajā daļā par izdevumu piedziņu balstīti uz pareizi novērtētiem pierādījumiem lietā, tiesa pareizi piemērojusi likuma normas, kas regulē strīdīgās tiesiskās attiecības, un pamatoti noraidījusi prasību daļā par 45 *euro* piedziņu. Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka prasītājas pārstāvja pēc būtības subjektīvu apsvērumu diktēts viedoklis par lietas nodibinātiem apstākļiem un faktiem, respektīvi par to, ka pirmās instances tiesa nav novērtējusi pierādījumus lietā, pārkāpjot Civillikuma 1770. 1771., 1773.pantu, kas atšķiras no spriedumā dotā lietas apstākļu juridiskā novērtējuma, nerada pamatu pirmās instances tiesas secinājumu apšaubīšanai.

Civillietu tiesas kolēģija ņem vērā, ka atbildētāja īstenoja ar Civilprocesa likuma 74.panta otrās daļas 10.punktu un 440^2.pantu piešķirtās tiesības iesniegt apelācijas sūdzību, kurā sniedza priekšstatu par strīda faktiem, pierādījumiem, tiesību normu traktējumiem un citiem apstākļiem. Apelācijas instances tiesa, neievērojot apelācijas sūdzības motīvus, noraida prasību daļā par izdevumu sakarā ar juridisko pakalpojumu sniegšanu piedziņu, pēc būtības izskatot lietu analoģiski pirmās instances tiesas nolēmumam.

Civilprocesa likuma 41.pants noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Līdz ar to no atbildētājas prasītājas labā nav piedzenami tiesas izdevumi, kas radušies apelācijas instancē.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmo daļu lietā aprēķināti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas dokumentu nosūtīšanu apelācijas instances tiesā 12,40 *euro* (lietas 64.lapa), kas nav samaksāti iepriekš. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta normu no prasītājas valsts labā piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 12,40 *euro*, kas nav samaksāti iepriekš.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma $250.^{27}$pantu, 432.pantu Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

noraidīt /pers. B/ mazā apmēra prasību pret /pers. D/ daļā par izdevumu 45 *euro* piedziņu sakarā ar juridisko pakalpojumu sniegšanu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 12,40 *euro* (divpadsmit *euro* 40 centi).

Noteikt /pers. B/ sprieduma daļā par ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu piedziņu labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā dienas. Pēc ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksas (valsts labā) kvīts oriģināls šajā noteiktajā termiņā iesniedzams Latgales apgabaltiesā.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ieskaitāmi Tiesu administrācijas, reģistrācijas Nr.90001672316, kontā Nr.LV51TREL2190458019000, maksājuma uzdevumā norādot: saņēmēja iestāde – Valsts kase, kods – TRELLV22, maksājuma mērķis – 21499, dati lietas identificēšanai.

Apelācijas instances tiesas spriedums kasācijas kārtībā nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas brīdī – 2015.gada 15.aprīlī.

Priekšsēdētāja tiesnese L.Mežale
Tiesnese S.Vasiļevska
Tiesnese V.Lohova